

ئامادە كردنى:

بۆكان، پاساژى عەباسى ☎ ۶۲۴۳۴۲۵

محەمەد ئەمىن شاسەنەم: ۶۲۲۱۳۴۰

عەلى جەوشەنى: ۶۲۴۲۹۲۱

ئەمىن گەردىگەلانى

شەئەر

شہوہ ژانی ئەستیرمہیک

شەھە ژانى ئەستىرمىيەك
ئەمىن گەردىگلىنى
چاپى يەكەم ۱۳۸۰ بۆكەن
وئىنەى رۇوبەرگ:
بلاوكەرەھ:
چاپخانى: ئەندىشە - بۆكەن
پىتچن:
تىراژ: ۱۰۰۰ دانە

ئەمىن گەردىگنانى سالى ۱۳۴۹ ھەتاۋى لە ئاۋايى گەردىگنان لە داىك
بوۋە، يەكەم بەرھەمى «تاپۇى وەرزيكى سەوز» سالى ۱۳۷۶ ھەتاۋى بلاۋ
کردۆتەۋە، ئىستانش دانىشتوۋى شارى بۆكانە.

به ناوی خودا

به ره می ساله گانی

۱۳۷۵ تا ۱۳۷۹

شهوہ ژانی ئهستیره یهک

زامى چيا

دهنگى كسپهى زامى قوولى كيوى بى هتوانه وا،
دهمهژينيت و قهلم رادمچلهكى بهو ژانه وا!

ليزه ومك جهركى زلهيخا لهت لهتن جهركى چيا
بويه دولى پر چهمى خوين و زنهى گريانه وا!

گهريشوروى بو بسكى نهرى ئاو بكاته شانه - با
خهونى كانى كوانى هه زهلكاوى بى جوولانه وا!

لېږه قەت دەريا مەمك نانېتە دەم كۆرپەي ھەور،
ئاسمان بۆيە نەزۆك و وشك و بېج بارانە وا!

خۆرى ئاشق بۆ لە ماشقەي ەرزى چاۋ داناگرى؟
شەو كەسىرەي كەردوۋە و ناخى سەھۆلبەندانە وا!

لېږە پېدەشت و بنار شاخى بەرز پاشقول دەدەن
بۆيە كارى لووتكە كوئىنى تەم بە سەر دادانە وا!

دەمدەمانى خۆر و مانگە رۆژ و شەو دوندى چيا
بۆيە كېشرا سەر گلېنەي شىۋى سەرشۆر تانە وا!

بۆ گولى بەفر و چرۆي باران و بسكى خۆر نەبى،
شاخى گەردنكەش سەرى بۆ كامە بارەش دانەوا؟!

گورزى بزمار رېزى نىۋ دەستى شەون ئەستىرەكان،
بۆيە لە خوينا لەشى سەوزى چيا شەلتانە وا!
###

زهلکاوې زهمان

با دلي شو له تکهې نهشکې بهيان ههلكيشين
خو له كانياوې بزهي سهوزي ژيان ههلكيشين
با له سر کيش و ههواي زهردهخنهې بووکی غهزل
هست و نهديشه له رووباري زمان ههلكيشين
وهره! با کاتي چروې چاوي بهياني پشکووت
دل له ناونگي بهروې خونچه گولان ههلكيشين

با له سەر روومەت و برژانگی تەپى ئەستىرە
رۆحى سەرمەن لە ھەناوى پەرييان ھەلکەيشين
با بەدەم سەرووھە بشنیتەوھ سەروى سەرمەن
تاکوو کەنگى لە قورپى قين و گومان ھەلکەيشين؟
شارى داپۆشى تەمى زەردى ھەناسەى تاعوون
بۆ تەوێلەيشى لە قىلى شەوژان ھەلکەيشين
مال و کۆلان گەپى مردن لە دەمارى دەگەپى
بۆچى ئەم ژينە لە تاللاوى نەمان ھەلکەيشين؟
شۆستە جەستەى ھەموو خووساوە بەخویناوى گەلا
بۆ شەقامەيشى لە دوودەى خەمى نان ھەلکەيشين؟!
گوو گەلنەين، دەگەلنەين شەو و رۆژ تۆپى ژيان
تاکوو ئەم خاکە لە زەلکاوى زەمان ھەلکەيشين

گیان کەنشتى شەو ئەيىنين ئەگە تیکرا دلمان،
لە شەتاوى قزى زيرپىنى بەيان ھەلکەيشين.

###

رەشاو

كە باخ تەورداس و چەقۇى لە دارى خۇى دەكىشا،
خەزان چرۇ و پەلكى بەرەو ھەوارى خۇى دەكىشا
زەمانە باھۇزى گىرەى لە بەژنى خۇى دەپىچا
سروشەت چىزوى پايزى بۇ بەھارى خۇى دەكىشا
شەپۇلى چۆم، زىندەھەرى بە لۆدە رادەمالى
ھەموى بەرەو قورگى دىرى كەنارى خۇى دەكىشا

ههسیل که لاوپیژ بوو له قهوزه کاتئ دیتی کانی،
به جوگه ژاراوی بهرهو دهماری خوی دهکیشا!
ههتاو رم و شیرری گپی له چاوی دادهباراندا،
دهمی چیا بالی وهسهر بناری خوی دهکیشا

تهژی له دوویشکی رهشی گومان بوو میشکی فرههنگ
زمان خهتی ناوری له دهوری زاری خوی دهکیشا!
که ماری ههو زاری فهساد له بهژنی ژین دههالا
ژیان، ههساری سیری بو ژیاری خوی دهکیشا!

ئهوین که دیی باخی بهههشت لپا و لپی دههویه
به کۆل گر و سکلئ بهرهو مهزاری خوی دهکیشا!
وهری قژی کهسک و تهپی سنهوبهر و سپیدار،
دییان شهقامی رهش رقی له شاری خوی دهکیشا

رهشاوی خهم، روچ و دل و ژینی تهنیم به جاری
که دیم زهوی، قورمی بهرهو دهواری خوی دهکیشا!
###

شەوہ ژان

لەم خاکە چرۆی ئەشک و گولی زام کە نەپشکوین،
گر تیخی زمانیان لە لەشی لەتەتی دەسوین

غەیری کولی گریان و ریننی قژ و روومەت
چیتر لە خەم و ژان و کولی ئەم دالەم ئەدوین؟

با - لێرە پەڕی کۆتری زۆر داوہ رەپپەک
ناویانە لە هەش شۆرەبی پرچ و ملی بە کوین

ئەستىرە گەلى كەوتنە نىو قورگى رەشى شەو
بۇ مەرگى ھەتاوئىش چوۋە مانگ بى سەر و بى شوپىن

گر بسكى تەپى سوورەگولئى زۆرى پرووزاند
ھەر رۆژى بە داسى مل و پەنجەى گول ئەدروپىن

شاخ و شەھزەنگ پىكەو زۆر دەستەملان بوون
زۆر جار پەلەشى داوہ لە داوئىنى چيا، خوئىن!

دواى ئەم ھەموو تالى و كەسەر و رۆژە رەشانە،
دواى ئەم شەھزەنەى دل و جەستە و وزە تاوئىن،
بىژى لە ھەناوى شەوى سامناكى ژيانا
خۆرىك و ھەزاران گەشە ئەستىرە نەگورئىن؟!

###

هاواری گهلا

دلۆپێ خوینم، له زامی وشهی ئهوین تکاوم
له سهه بهرۆکی زهردی شیعریکی خهمین گیرساوم

هاواری کپی وهرزی ژاکاوی لیک دابراوم
له گهرووی ویشک و زهره و تاساوی گهلا ههستاوم

له ژیر تهوژمی رهشبا و تهزه و شهسته بارانا
گهلایهکم که له ساواییهوه له دار دراوم!

رووباری شیعرم، بۆ باوهشی ژین که ریگه دهبرم
بهردی هر خهمی بیته ریم، سهری تیههدهساوم

ههتاکوو پشتم به قامچی نازار زیاتر بکیلن،
تا بیرهتینن ههلووکی دهست و لاقی پهراوم؛
له نیو دلما هر رهگاژۆ دهکا، نهامی هیوا
ئهمسا له سایهی دهگم به ژین و ئهوین و کاوم

###

روحي زريکه

شاعير که به بير و چهمي رووناکوه هستا،
پينووس به دليکي گمش و بيتاکوه هستا

لئوي گهشي هلساوي له کولمهي تهرې شهونم
خونچه که بهياني به دلي چاکوه هستا

خور ههنيه له سهر شاني چيا دادهنې هر شهو
بويه به نيگاي گرم و دلي پاکوه هستا

دسنوئیزی به کانیایوی گزنگ گرت زهوی، بویه
هاوار له ههناوی شهوی سامناکوه ههستا

لانهی له دل و میشکی زنار و رهوژا کرد
ئهو رۆحی زیریکی له دلی خاکهوه ههستا

ئهو بهرزه چنارهی که دهمی نایه دهمی خۆر
خهلفی بوو، له پیچ و قهفی باداکهوه ههستا

شایی دهگرن واژه له پیدمشتی غهزلدا
شاعیر که به بیر و چهمی رووناکوه ههستا.

###

بزەى خويناوى

هەلپرووكانى گولى تاسەم لە بەر بىن تاوىيە
شيوەنى شيعەرم لە دەس ژينى خەم و دەرداوىيە

هەلبزرکانى بزەى زىرپىنى ئاسۆم دىتە بىر
بۆيە چاوى هەورى شيعەرم دايمە فرمىسكاوىيە

داوى داپىرۆشكە بالى پەپەرۆكى سەوزى چاوى
بۆيە هەنيەى باخى ئاواتم تەپ و تۆزاوىيە

هيند له چاوى شهو چهقى برژانگى ئهستيرهى وشهم
ليوى زيويى بهيان كهيلي بزهي خويناوويه

روومتهى رووشا به چرپووكى شهوى در سووردهگول
بوويه بهرگى زيبى له بهردايه و لهشى دركاويه

شهو له نيو پيالهي گولا خوينى دلى يهكتر دمخوين
روژگار بوويه له گلمانا فروفيلاويه
پهنجهمان تاكوو چهملهى شهو له چاوى روژ بنى
دل، بهشى هر ماتهم و نازار و لى قهوماويه

مانگى چارده جار و بارى ديت و خهرمانهى دهدا
چاوهرپى بارانى لى ناكهم پهلهى بى ناويه
شهو به نهختالى تريفه رووى سپى نايتهوه
ميچى ناسمان چون به دوودهى جهرگى خور قورماويه

###

ريپوار

بڙ ھاوريم: محمد نعيم شاسنم

نايهلڻ ڙاني ڙيان، تاويءَ له دنيا ومھهسيٽم
چاوهري سيپھري مهرگم كه له بنيا ومھهسيٽم

من له دووي ڙواني مهرگم وا شهڪهت و ٿاوارهم
ديم له نيو باوهشي ٿارام و ٿهنيا ومھهسيٽم

دل هموو پر له رغن، بويه له ڙين بينزارم
ديم و باكم نيه، بهلکوو تهڪ و تهنيا ومھهسيٽم
دوره ناسوگي ٿهوين و شهبقم لڻ بزره
هر دهرؤم، تا له ههاري دلي ونيا ومھهسيٽم

رېگه رژد و ههلهته، لېمی بېری هیز و بېست
ماومهوه، ری بېرم، بېمهوه من، یا ومههسیم؟!

چاوهبرکینه له گهل رۆحم ئەکا شوخی مهگ
تاوهکوو بچم و له زهنویری بهژنیا ومههسیم
شهرته قهت دس له بهرۆی گهرم و گوپی ههلهنگرم
با له پاوانی دلی سهوز و مهزنییا ومههسیم

###

ههتاوهکهه

که تیشکی رووت ههتاوهکهه له ژینی من نهدیوه!
خهیاال و بیر و ههست و پهنجهم و دلم تهزیوه!

که بیی شهپۆلی تیشکی ماچ له کولمی کێو بساوی
دهنهخشێ بهژنی بهرزی کهژ، به زهمبهر و زریوه!

شهلالی بۆنی شهو بوون ئهوی وشهی غهزلمه
وهتی له بیرمه چونکه روژی روشنم نهدیوه

رهشاوی ناخی شهو رژا به سهر نیگای بهیانا
کهوا تهوژمی مژ لهشی سرپی زهویی تهنیوه؟!

له نیو ههناوی دووکه‌لا پشوو دهدا، بلیسه
که دیته دهر، رمی چهمی له جهرگی شهو چهقیوه

ههتاومکه‌م! وهتی نیگات له گوپی نووته‌کایه
شهوانه خهونی رووگه‌شم به چاوی تووه دیوه!

ههتاکوو نهو دهمهی که نزگهرهی مهرگ دهدا شهو
همیشه چاوی چاوهرپیم له ریی بهیان برپوه

پریشکه شهونمی که شهو له رووی خهیالم نهپژی،
له لئوی گولوشهی گمش و تهری نهوین وهریوه

###

چەواشە

لە بن تەم و غوباریکی چر و پردا بزر بوون
ئەوهی ئەوین و جوانییه، ئەوهی حەز و حەقیقەتە
تەم و مژە، مرۆی و ژین، سروشت و بوون، دژی یەکن
دریژەدان بە ریی ژیان مەحالە هیندە سەخلەتە
ئەستیرە، لە نیو ئەستیری قیلی شەودا نوقم بوون
کازیو، پەچەیی رهشی شەو لە سەر روخساری لاناڤا
دار، لێو و پەنجەیی تەرچکی گەلا و چرۆی دەقرتینن

سرور، گر له خۆی بهردهدا، له دۆزمخى گرهبادا

ليو، سهري بزهي خۆي دهبري؛ چاو، سومايي دهخكينى
ههناسه، له نيو گيژهنى دووكهدا خۆي هشار ئهدا
گهلا، شنهن خۆ دهكوتى بۆ باوهشى زهردى زريان،
به گوريسى گهردهلوولى پايزى خۆي له دار ئهدا

بليسه، ناشقى ئاوه و بهرگى شهپۆل له بهر دهكا
له پيخهفى قهوزه و كهفا پيلووى دهريا قورسى خهوه
دلدار، له جيژوانا دروو له بسكى دلبهرى دهدا
چاوى پهپوله، تامهزروى ديدارى تاريكشهوه

وشى ئەوين، لە ھەوارى سەوزى گۇرانى ۋەپەزە
جىنگل دەدا ۋ ۋەكوو ئاسكى سلۆك خۆى رادەپسكىنى
ھەر مەلە ۋ دەگەرئ بە شوپىن داو ۋ تەلبەند ۋ ركدەا،
ئەويندارى دەلە بوونە ۋ ھىلانەكەى دەرووخىنى

برىنەكان، پۇلپۇل بەرەو پىرى ئامىزى خۆى دەچن
قەتماغە، بۇ تىژ كەرنەھەى كىرد ۋ چەقۇ بوونە زىرە
تەم، لە ژىر پەچەى قەوزدەا خۆى لە ھەر شاردۇتەو
چىاى تىنووش، گرتوويەتى داوینى ئەم ھەرە قسەرە

دەژدەان بە رىي ژيان مەحالە، ھىندە سەخلەتە
تەم ۋ مژە، تەم ۋ مژە، تەم ۋ مژە، تەم ۋ مژە
رۇح ۋ ئەندىشە، لە جەغزى سەر لىشىواوى دا ونن
گەرچى لە سەر تەوئىلى شەو، نەرواۋە كاروانكۆژە.

###

گولوشان

بۇ رەھىلەي چاۋى شىيەرم زامى تۇ چەخماخىيە!
خويىنى تۇ تەنيا ترووسكەي نىۋ دلى ئەم چاخىيە!

غەيرى تەرمى ھەلپرووكاۋى گولوۋكى ئارەزووت
چى ھىيە و خۇراكى قورگى شىۋەلى ئەم باخىيە!؟

لەرزەلەرزى كۆلەكەي ئەم كۆخە لارووخاۋەتە
راگرى بنمىچى چىمەنتۆي رەشى ئەو كاخىيە!

سفرهكەت بۆنى ھەناسەى جارەگەنمى لىوھ دى
كولمى ئاگر سووتى نان، سورمەى نىگاي ئەو شاخەىه!

دل بە بۆنى ئاوپژىنى پرچى خاوى زىدەكەت
مەستى مەستە و رۆحى سەرچاوهى زنەى ئەم ناخەىه!

دەس دە داسى سەوزە لىوى زەردە تىزاوى ھومىد
بىرە سەرچاوم لە فرمىسكە بدوورە باخەىه،

بىبە بەژنى پر لە زامى دەشتى پىبىكە گولوشان
لىرە ھەر فرمىسكە ھەتوانى دلى ئەم ئاخەىه!

###

شنه‌ی پشکووتن

که هور دهگری، نُهتو دهستی به بالا دینی!
شیرنه مۆچرکی فرینی به خه‌یالا دینی!

تو وهکوو ریژنه بزهی گهرمی بهیانی نه‌ورۆز
دهس به سهر یال و بژی نه‌رمی شه‌مالا دینی!
تو هه‌ناسهی په‌مهی نه‌رمه شنه‌ی پشکووتن
به مل و سنگی سر و زهرده‌لی سالا دینی!

لە دەمارى دەگەپى خوينى كەسك، وردە چرۆ
كەشنەى وادە بە باخ و چەم و يالا دىنى!
تۆ وەكوو ھەورەترىشقى بە گور و تىنى بەھار
رەھز و جەنگەل و كوستان وەسكال دىنى!
نيونىگاي تىژى برووسكى لە دەلاقەى ھەورا
خەنجەرى گر بە دەمارى شەوى زالا دىنى!
وەكوو فرمىسكى چەمى ھەورى، بە بى جياوازي
سەر بە سەر شانى گولالە و دروودالا دىنى!
ئەو ترووسكى، كە لە جيژوانى ئەوينا پشكوت
تىشكى ھىوا بە دلى تار و بەتالا دىنى!
تۆ بە ئاسۆگى خەمى زەردەپەرا تىدەپەرى
لئو بە سەر زامى چىاي جەستە شەلالا دىنى!
بۆ ئەوين و گولى شوران سەرى خوت دانانىي
لە ھەوا دەم بە مەم و كولمى خەزالا دىنى!
تۆ شنەى سەوزى، قژى زەردى گەنم دادىنى
شەو بە ئالاولە شنەى شاپەرى ئالا دىنى!

###

ئامازە

خۆرى شىئەرت كە لە ئاسۆگى روحت ھەلدى ئەويندارانە!
بۆ ژيان زەمبەر و فرمىسكى دەكاتن بە گول و گەردانە!

دەنگى نالەت لە گەرووى ھەورى رەشى دلپەرھو دەپرژى
لە دلى گشت رەھزىكا وەكوو يەك سازى دەكا ھىلانە!

تۆ كە بالا و بزمەت خۆر و چيا پىكەو شەرمەندە دەكا
بۆ بە خۇتا ھەلەواسى زەمەر و خىشل و گول و لەرزانە

گوارمكت ئەلقە بە گۆى بوونەكەلەپچەى مەچەكت بازنىە
تۆ و زەنجىر لە ملت دا وەكوو ملوانكەىە، كۆت پاوانە

ئە تۆ شابالى ھەناسەت كە نەداىە بە ھەور، چۆن دەگەىى؟
زىپوھشان كا لەش و لارى زەوى بەو دەنكە ترىى ئەشكانە!
پەر پەرۆكى كە لە گولجاپى خەىالى گەشى تۆ ھەلنە فرى،
گولپەرى رۆحى ئەوین و بزە بۆى دەبنە شنەو جۆلانە؟!

تىشكى چاوت كە لە بن ھەورى رەشى مەقنەوہ دابېرژىنى
كۆلكەزىرىنە، گولم! پردى ئەوینى مە لە پاش گریانە!

زستانی ۷۹
###

برووسکھی فرمیسکھی

رؤحی شه کردم به چهخماخهی تهپی فرمیسککھی
شیعری عیشقی پیوه بوو، کولمهی پهپی فرمیسککھی

تاله تیریژی له ناسوی چاومکانی دهرکوت
ومک خرؤکھی سوور به رهگما تیپهپی فرمیسککھی

تا ههتا شیعرم کراسی گر له بهر داناکنن
چون له سهر ناسمانی ههستم ههلیپهپی فرمیسککھی

شوخه دؤی لئو پر بزهی ئەم داوھتی خولیايمه و
بەزمی دیلانی خەيال، شوگەری فرمیسکەکە؟

کۆلکەزێپینە هەزار جوانی بوو تا زەریا بوو جیی
تا گەیشتە روومەتی رەنگی پەپی فرمیسکەکە؟
هیندە پەلکی تورتی گۆنای مشتووہ سروہی نیگام
سل دەکا پیلووی لە ھاژھی شاپەپی فرمیسکەکە؟

ھەلقولای قولپی کانیلە زولالی ئیشقە، یا
شەونمی چاوی شەھی بی باوہپی فرمیسکەکە؟

رەنگە ئەنگاوتە پیشووی زریانی ئیشقم بی، کەوا
کەوتە دەس با گەر گولووکی پەپەپی فرمیسکەکە؟

توولەریی رژی نیگای بردی بەرہو ھەلدیر دلم
تاکوو کەھی برچی بە شەختە و سەرسەپی فرمیسکەکە؟
بوومە باویلکەھی قەتیس ماوی کەناری ری نیگای
کەھی دەبی راپیچەکم دا باگەپی فرمیسکەکە؟!

رازهوان

له تاوت سينهكهم بهندي گهړوكه و ديله دل تئيدا
خمت جۇلاته نئيه، په پپهړوكه و ديله دل تئيدا

وهكوو ژورويكي پر سام و كپ و قورماوي به سنگم
كلاورژنهي نيه، تار و تنوكه و ديله دل تئيدا

وهتي گرشي هسارهي گولبزي نيشقم له روو ديوي
نيگات دوو لاپهړهي پر ناوهروكه و ديله دل تئيدا

به دايم رازهواني دوو ترؤپكي بهرز و بهفرينم
كه دوو دوندي چي اي بهرزي بهرؤكه و ديله دل تئيدا

له گيژاوي نهوينتدا دهبي حالي چ بي؟ كاتي
ترووسكهي رووني نهشكت دوو تنوكه و ديله دل تئيدا

###

گورپوو شکین

شهو به سهردا هاتوه و دیسان گورپوو دهگری دلم
کهی به فرمیسک و خهم و تهنیایی خوو دهگری دلم؟
هینده سینهم پر له سۆز و هستی فرمیسکاوییه
ههلهسه نئوشۆکه سیناوی گر و دهگری دلم!

هینده شابالی له تیریژی نیگام ساویوه شهو
چهشنی پارچک دی وچان لای کوندهبوو دهگری دلم

داخى ناخم گەر بە لىمىشتى غەزەل توونا نەكەم
تۆزى ئازار و خەم و ماتەم ھەموو دەگرى دلم

تاسەبارى ھەلمزىنى كولى سەوزى ئىشقى، وا
جار و بارى دى بەرۆكى ئارەزوو دەگرى دلم

گەر ھەناسەم دەست بىكاتە مل شەپۆلى بىسكەكەت
لەنگەرى شەوگارى جىژوان ھەر بە موو دەگرى دلم!
بىتوو بارانى ئەوينى تۆ بە سەر ئەندىشەما،
دانەبارى؛ خەم وەككو غەور و كەروو دەگرى دلم!

###

ئۆخزىن

چلى تيشكىم، له زىجى خۆرنىشىنا ئۆقره دهگرم
مهمى ئىشقىم، له بىشكىسى سىنگى زىنا ئۆقره دهگرم

ئەمن دىلدارى رووناكى و بزه و جوانىم، گولم! چۆن
له شەوگارى به سامى داخ و قىنا ئۆقره دهگرم؟

به ئاوى كانىياوى خۆرەتاو گرتوومە فرچك
له جۇلانەى شەپۇلى پىكەنىنا ئۆقره دهگرم

كەمەن چرتەي ترازانى بەرۆي خونچەش دەيىسىم
لە نيو قرچەي دل و كسپەي برينا ئۆقرە دەگرم؟!

چپە و سرتەي گەلا و سروە، دەبزوينى خيالەم
ئەمەن تەنيا لە نيو باخى ئەوينا ئۆقرە دەگرم

لەرەي برژۆلى ئەستىرە نەكا بۆم لايە لايە
بە شەودا چۆن لە شيومنگاي گرينا ئۆقرە دەگرم

وتم: رۆژى بە رۆحم لا لە ئىشق لادە ئىتر
بەرەو بەرزى فېرى خىرا، وتى: نا، ئۆقرە دەگرم

دلم رىبوارى رىگەي كاكەشانى ئىشقى تۆيە
ھەسارەي راخوشيوم، چۆن لە ژينا ئۆقرە دەگرم!

###

تهنایایی

بۆ ژیان غهیری کهسهباری نهبوو، تهنایایی
تا بووه هر خهمی پیداوه به شوو، تهنایایی

باوهشی گرتهوه بۆ هاتنی شهو بووکی زهوی
کهچی رۆی کرد له دل و جهرگی چزوو، تهنایایی

زهردهپهپ هر که پهپهی کولمی له کولمهی شهودا
لهشی پر کرد له موچرک و له تهزوو، تهنایایی

پره نامیزی به دایم له ههنیسک و گریان
لانهیه بۆ خهم و فرمیسک و گوپوو، تهنیایی

به ههنیسکانهوه بۆچی دلم هه‌لناکه‌نری؟
که گه‌رووم ریک ده‌گوشی بوغز و خهم و تهنیایی

ده‌گه‌پئ موو به موو هه‌ر شه‌و به ده‌ماری له‌شما
بۆ دلی پر له کولم بۆته زه‌روو، تهنیایی

###

تھوین

پینوس و خیال کاتی له رازی خهمم تھوین
پولپول به تھوینی پھروه گولوشه دھوین
خهرمانه دھدن واژه له دھوری دل و هستم
بویه مهمی هھوری حهز و ئیلھامم تھبزوین

تھو شوخه له ئاسووه که سهر هھلدھبپی و دی
کئوان سھری کرئوش له گلی بهردھمی دھسوین

ئۆخژن و تەزووی تاسە و ھەز دادەگەری دل
کاتن کە گولی زەردە لە سەر لیوی دەپشکوین

چاوی کە بە سەد نازەوہ دەخشینن لە چاوم
ئەندامی لەشم پاکی بە مۆچرکە دەبزوین

دەرژن لە چەمی تیشک و، دەسی پڕ لە گزنگە
گول بۆیە ھەموو خۆ لە دل و باوھشی داوین

بریا دلەکەیی بۆ دلی من بوایەتە بیشکە
ئەوکاتە خەم پاکی دەبوون بۆ سەر و بۆ شوین

###

شەونخوونى

كىشاويەتى گەلن شەو، پىم شەونخوونى ئەسرین
داومە قولنگى ئاھم، لە بىستوونى ئەسرین

زۆر رۆدەچم بە ناخى رۆحى پەرۋشى خۇما
ناگەم كەچى لە رازى ژانى دەروونى ئەسرین

ھەر شەو دالم لە بىشكەى تىنۆكىكايە، دهنوى
لە گەل ھەنىسك و ژان و گرى سەبوونى ئەسرین

كاتى بەخەم دەڭاكى، گۈلى بزمە لە سەر لىو
دەدىرى جارى گۈنام، بارانى روونى ئەسرین

لەو كاتەو پەرىيەز، بۆتە ھەيالى رۇحم
ژيانى ھەلكزان دووم شەپۈلى توونى ئەسرین

سۇمايى چاۋەكانت، بە جارى ھەلمژيوم
دە ساتى ئۆقرە بگرە، خۇتۇ زەرۋو - نى ئەسرین!!

###

گره‌ی ههناسه

خهه له گولجاری دلمدا درک و دالی چاندووه
بسکی کهسکی چیمهنی هیوامی ئالۆزکاندووه

زیزه خونچهی ئالی فرمیسکم له پیدهشتی ئهوین
چون گره‌ی گهرمی ههناسهه رهنگ و رووی ژاکاندووه

تۆزو غهوری ناهومیدیم نیشه سهه جامی خهیال
چون له حاستم ههوری هیوا چاوی خۆی قووچاندووه

تازە نارېژى تىنۇكى ئەشكى بۇ بەدبەختىيى من
ئاۋرى دل چونكە زەرياي رۇندكى سوتاندووہ!

روو لە مالۇچكەي دلەم ناكەن پەريى خەونى سەوز
چونكە مۇتەي دلرەشى ماتەم ھەموى رووخاندووہ

ئەشكى پىنووسم ۋەكوو خوينى دەمارم وشكەلات
داخ و مەينەت سۆزو ھەست و بىرمى شىواندووہ

تازە كەي دەروى بە فرمىسك گولالەي شىعەرى تەر!
خەم لە دلما چەشنى خۇرە ريشەكەي قرتاندووہ

###

ئاونگ

تا بهيان رۆحى شەوى تارى لە نيو سىنگا دەژى
چاوى روونى خۆر لە نيو ئەسرىنى ئاونگا دەژى

هەنگى هەستم تاكوو گولجاپى ئەوين جىژوانى بى
لئوى شىعەرم هەر لە گەل شىلەى گول و رىنگا دەژى

پىر لە زەرپەى ئەشقە ناخى كۆلەكەى تىشكى نىگام
تا دل و بىرم لە رۆچنەى سەوزى پىرشنا دەژى

قەت ئەۋىن و خۇشەۋىستى ناخى دل جى نايەلن
ئاگرى كوانوو لە گەل سووتانى ئېزنگا دەژى

كانى ئەشكى روونى چاۋى قەت وشك نابى، كەچى
رۆژ و شەۋ ئەستىر تەمى قەۋزەي لە نىۋ چنگا دەژى

خىشلى بسكى لوولى سرۋە: پەلكى ژاكاۋى گولە
گەرچى خونچەي گول لە نىۋ پەرژىنى ھارژنگا دەژى

سەد دەۋر تەيمان و شوۋرە بىنە لەمپەر بۆ ژيان
رۆحى تىنووم ھەر لە باۋەش خۆر و ئاونگا دەژى

###

دهردى پايز

كاكولى هه‌لپرووزا، گولجاړ و ههردى پايز
خوينى چرۆ دهچۆږى، له چنگى زهردى پايز

دايپوشى زوقم و سيخوار، برژانگ و روومهتى خۆر
په‌نجهى له گۆ چوو پرشنگ، به توفى سهردى پايز

شهخته لهشى درمختى پړ كرد له زام و په‌ترۆ
هه‌رچى گول و گه‌لا بوو، بردى به دهردى پايز

خاکی کسیرہ تاکھی، لیوی تواتوا بی؟
تاکھی دلی بچرٹی، شہونم بہ بہردی پایز؟

واژھی سہوز نہماوہ، لہ دہفتہری بیانا
نہمشہو ہمووی پرووکاند، چہپوکی زہردی پایز

ہیندہ وریوہ پنجه و لیوی گولالہ، تنیا
خزانہکھی ہلہبجہ، دہگا لہ دہردی پایز

###

ژيانهوه

خوزگا له باخي ليتوتا واژهي ئهوين دهرسكا!
پر به شهوي نيازت، پرشنگي ژين دهرسكا،

بو ورده پيلي تاسهم، عيشقت دهبوو به رنيياز
له سهر نيگاي زولالي، سهد پيکهين دهرسكا؛

شانهي دهرکرد ههناسهم، چيني شهپولي کهزيهت
ئهودهم له کاني دهمتا، ماچي بهتین دهرسكا!!

پيسيري ئاوملای گول، ژوانگهی دلی پهپوولهن
ئوین نهبا گولاله، بو ههلوهرین دهرسکا.

درکی کسه نههالن ریشهی له روچی باخان،
گولباخی زهرده خنده کوا بی برین دهرسکا؟

عهرزی سهری له دهوری چاوی ههتاو نهگیرئ،
کهی باخی پر ههسارهی ئاسمانی شین دهرسکا؟!

ودمی ژیان له بوئی قژیا نهبا گهنم، کوا
بهژنی زراو و شلکی بو سه برین دهرسکا؟!

کولانی چولی شهو کویر بهیانی تینهزایه
شهو، هه گولی سههۆلی لهسه سههرین دهرسکا!

#زستانی ۷۹

مەرگی ئەوین

ئەمشەو شەوی مەرگی ئەشققە، لە جیھانی دلداریما
کۆلمەکانی تۆ تابووتن بۆ ماچە کۆژراوەکانم
شیر سەنگی بوو بە گۆر، بۆ بزە و خۆزگە و گۆرانی
چاوی رهشی قەلەم دەگری، بۆ نامە سووتاوەکانم

ئەمشەو ئەستێرەکان ھەموو، چزوو لە چاویان دەباری
سینگی زولالی پەنجەرەیی ژوورم ناژن ناژن دەکەن

پەرىي شىعر لە ئاسۆۋە، خەمناك و چاۋ فرمىسكاۋى
بە بەژنى ئاگرىنەۋە، چاۋبېرېكە لە گەل من دەكەن؛
رۇحيان مەكۆى زامە، چاۋيان ئاگر پېژىنى ماتەمە
بۇ مەرگى ئەۋىنى ئىمە ئۆقرەيان لى ھەلگىراۋە
ئەشقى ئىمە ئاسمانى بوو، پېرپ لە پەپولەى سەوز
دەيانپېژاند بە روویانا، عەترى گۆرانى و ھۆنراۋە.

ئەمشەۋ گىانى رەشپۆشى شار، رەنگى تەنىيى گرتوۋە
بۆيە پۆلپۆل مەلى گریان بەرەو دلم كەوتوۋنە رى
ۋشەى ئەۋىن ھەلدەقچىن، لە نىۋ دۆزەخى ئازارا
پىنۋوس و ئىلھام و خەيال بۆنى زەردى خەمیان لى دى.

###

خەرمانه

دلى ويلم به نيلهى ئاورىك سووتاوه مهستانه
به دووكهل كۆلهكهي بهر ميچى ئاسمان داوه مهستانه!

به جىي فرميسك و خوئين، شينعرم له نيو چاو و دهمار دايه
له سهر تهرمي ئهوين رۆحم ئهوند گرياوه مهستانه!

چپهي ليك دابراى دابه گوئي باخا كزهى پاييز
سهرى ههنگرت گهلا، رۆيي به دهم شهوباوه مهستانه!

ختیلکھی رۆحی نەسرەوتووم دەدا رسکانی ئەو وەرزی
لە گەل گەریانی خوینما دی بەرەو سەرچاوە مەستانە!

بەھاریکی لە باوھش دایە رۆحی ھەلپرووزاوم
لە سەر شابالی سەوزی خۆر ھەلات ویستاوە مەستانە!

بەھاریکم لە ئاوینەنی دلی ئەم خاکەدا دیوە،
کە گابەردیش لە باوھشیا چرۆی دەرداوە مەستانە!

لە ناخی چلکە دووکەل دا گولالەم چاوی ھەلنایە
پشووی سروە، بەیانان بسکی داھیناوە مەستانە
ئەگەر ئەو رۆژە بێ ماری سپی و رەش یەکتەری قەر کەن
دەدا خەرمانە مانگی گول نیگای ئەو چاوە مەستانە!
پاییزی ۷۹

باران

نامیژی ههوری بهردا، دلۆپی ویلی باران
خۆی خسته باوهشی با - و کاروان و خێلی باران

کتوووری ههوری پر کرد له کل، دهستی برووسکه
چاوی بهیان دهپێژی، ئاسۆ به میلی باران

دهیکاته جارپه شهونم، ئهم قاقری دهروونه
تا، پر له نهشکی شیعره، چاوی ههسیلی باران

پەنجەي دەنى بە زامى سنگى كەژ و چياوه
زەردەي دەزىتە ليوان، سۆلمايى لىلى باران

رەھز شەقار شەقارن، لە بەر تەوژمى رىژنە
كەنگە لە بەرد ئەترسى، شووشەي تەويلى باران؟

كەيلى سروودى ژينن، ناخ و گەرووى چرۆكان
نۆتى پرىشكە دەرژى لە ليوى ھىلى باران

شەوبا كە رادەژينى، بيشكەي ھەور بە نەرمى
تۆ، زوو لە سەر بەرۆكى شەوبۆ رەھىلى، باران!

رەنگە ھەزەت لە ماچى بسكى تەرى گەنم بى،
بۆيە بە نووكى برژۆل، ەرزى دەھىلى، باران!

گەر ئاشقى زەوى نىت، بۆچى وھا بە سەر دىي؟
دوايىش بە بالى تيشكى، بەجىي دەھىلى، باران!
###

بهار

به زهري مшти تيشكى خور شكا پشتى رنوو ئهمپۇ
شنى با دايرنى كفى سى داران به فوو ئهمپۇ

چلووره و بهستهلك پاكي به جارى تىفروتوونا بوون
عتر دهرى له ئاسمان و نهما باوى كولوو ئهمپۇ

گوريسى عومرى زستان و سههول و شهخته وا پچرا،
به دهستى سروه چون بارىك ببوو چىشنى دىزوو ئهمپۇ

بەھار رۆحى بە بەر جەستەى سېر و بىخ گىيانى عەززا كرد
گەرم داھات زەھى، فەوتتا كزەى سەرما و تەزوو ئەمپرۆ

بزەى زىپىن و گەرمى خۆر دەبزوینى دلى سەھرا
دەخەملىخ ھەرد و كەژ وینەى بەھەشتى ئارەزوو ئەمپرۆ

چنووور و نىرگس و نەسرین، ھەلالە و مېخەك و شەوبۆ،
گەزیزە و سەملى و سۆیلانە، گولناو رېژن لە روو ئەمپرۆ

لە بەردا شېر دەمكەن بەرگى خەفەت، دار و دەھەن پاكى
بە سەریانا گولى سوور ھەلدەواسن موو بە موو ئەمپرۆ

بە گول بەژنى بلندی خۆى دەپازىنیتەوھ كوستان
دەتارىننى لە سەر نەینووکی دل ژەنگ و كەروو ئەمپرۆ

لە نیشقى گول، ھەور گەوھەر دەبارىننى لە چاوانى
لە سايەى گول، دەھن پاراو درمخت و گيا و دېوو ئەمپرۆ

لە بۆ ماچى تەویلى خۆر، ھەموو پشكوتووھ لىویان
چروى ھەرمى و بلالووك، سىو و بادام و ھولوو ئەمپرۆ

دېرەخسەن گول، بە ئاھەنگى دلى شەمشالى كاكى شوان
كە دانىشتووھ لە ژيەر ساي بسكى سەوزى دار بەرپوو ئەمپۆ

دەكەن شادى لە نيو باخان ھوزار و كۆتر و شالوور
لە سەر كيتوان كەو و كورپكوپ، ھەلق و كوند و پەپوو ئەمپۆ

لە حاستى كارى جوانى بارى سەريان دانەواند پاكى
شليترە و شورەبى، پۆلى و ھنەوشەو شورەتوو ئەمپۆ

بەھارە، سەوزە دەشت و دەر، دلم بۆيە وەكوو بولبول
لە باخا بۆ گولالەي سوور و گەش دەگرى گورپوو ئەمپۆ

بە غەيرى بولبولى ماتى دلى ديلم كە تەنيايە
مەلىتر پاكى دلشادن دەخوينن دوو بە دوو ئەمپۆ
###

گیزه لووکھی خەم

بۇ رۆحە بەھارییەكەي ژيلا حوسینی

هەواری سەوزی شیعیری تەر ھەمیسان رەنگی رووی گۆرپ
بە خورپ خویناوی ناکامی لە جەرگی سوورەگول چۆرپ
ھەمیسان ماتەمیکتری چەمی کەیلی ئەشک کردم
پەیا بوو پایزی خەم، گولوشەي شیعیری وشک کردم
ھەمیسان گیزه لووکھی خەم بە لرفە و ھاژە پەیدا بوو
لە گولزاری ئەدەب ھالاً، بەگژ گولباختیردا چوو

ھەمىسان چاۋى پىنووسم لە فرمىسكا ئەو بۆۋە
 وشەي رەشپۇشى شىعەرم كەوتە كۆپى شىن و رۇرۇۋە
 قەلەم دىسان لە گۆمى خوين و ئەسرىنى گەشا گەوزى
 پەرى شىعەر و ئەوين رەش ھەلگەرا بالاي گەش و سەوزى
 نىگاي روون و گەشى ئاسۇ لە نىو تەمدا نوقم بۆۋە
 دلى گەرم و گۆپى دەشتى ئەدەب پۇشتەي زوقم بۆۋە
 وشەي چاوتەپ ھەموو زامار و دل پىر ھەسرەت و داخىن
 قىزى خۇيان رنىۋە ھەرچى گولجاپ و رەز و باخىن
 شىعەر خىراۋە ئەۋكى، نىزگەرەي مەرگى لە سەر لىۋە
 ئەۋى ھەست و ھەز و ئىلھامە گىرگانى خەمى پىۋە
 «ئەۋىن» ئەمشەۋ دەروونى پىر لە پىشكۆيە و «گەشە»ى نايە
 فرىشتەي شىعەرى دلئاسك لە حالى گيان كەنشتايە
 قەلەم دەگرى بەسەر سىنگى شەئال و سەردى دەفتەردا
 دل و ھەست و خەيال ئاۋىتە بوون ئەمشەۋ لەگەل دەردا
 «ئەۋىن» وا بى «گەشە» و بىئازە سەرتاپىي لە ھەش ناۋە
 شىعەر بسكى لە شابالى گىرى ماتەم گىرى داۋە
 لە نىۋ بەندى بەسامى دىۋى مەرگى بى بەزە و توۋشا
 بە چىرۋوۋكى ئەجەل كۆلمەي فرىشتەي ئەشق و ھەز روۋشا
 بەلى «ژىلا» لە گولجاپا ۋەكۆۋ بارانە بوو ئەشكى
 لە چاۋى سەوزى ئىلھاما دۆپى يەكدانە بوو ئەشكى
 بەلام دەستى مەرگ ھات و دۆپى ئەشكى سىرى ئەمپۇ
 پىروۋزا بالى پەروانەي پىشۋوى گەرم و گۆپى ئەمپۇ

ئەگەر ون بوو لە چاوان، وا لە نێو رۆح و پشوومانا
لە گەل واژەي شيعردا دى بەسەر لىوى ھەموومانا
شيعر دواى ئەو ئىتر چۆن گول بيارىنى بە سەر ژينا
دەبى بەالى بىستى وەك پەپولەي ئارەزووى «ژينا»
ھەتاکوو دەفتەري ژينم دەسووتى پەر بە پەر دەگريم
لە گەل يادى ھەموو رۆژى بە چاوى شيعرى تەر دە گريم

###

ههول

لهنیشتمانی ژینم دا
شادی و چهز رهتیندراون
بوونه ملوینکی ئەستیره و
له ئەستوی ئاسۆ کراون
به رۆژ و شهو ههر دوو دهستم وهک برووسکه
ههلتناوه و

ههرچی دهکهم
دهستم ناگاتن دایگرم.

###

ئاوات

ناليم خوزگه
هموو جيهان
بييته تاقه يهك ولات،
دلى نهرمى دلدارمكهه
بهركى سهوزى
شيعرهمكانم له بهر بكات!

ناليم خۆزگە
كۆشى شەو پر بىن له گرى چاوى ھەتاو،
ھەرچى تەنەگە بخىكىن
بە شەپۆلى خوينى رزاو!

دەلیم خۆزگە
وهرزى تەمەنى دريژى چاوهروانيم
كۆتايى بىن

ژن و كچى ولاتەكەم
ئىتر پەپوولەي نىگايان
لە دۆزمخى چاوى زيڤدا نەسوتىنن،
رۆژى جارئ
تەنيا جارئ
بە بالى ئەو پەپوولانە
تۆزى روومەتى كىتېيىك بەتەكىنن!

###

سنوور

که هژدیهای رهشی سنوور خوی راکیشا و
دلی گهرمی زهویی ناشقی کوتکوت کرد
چهم و زهریا
پهنجهی نهرم و پهمییان لیک هه‌لپینکا
شایی پیوهندی‌یان گرت و
دلی سهوزی خاکیان پیکهوه گریدا.

که بهرد و سمیت و ئاسن
قورگی زولالی رووباریان توندتوند گوشى و
بوونه بهستین،

ئاوی ئاشق
له سهر دلی
بهتیشکی زیرینی ههتاو
نامهیهکی چاو پر له فرمیسکی نووسی و
به پۆلی کۆتری سپیی ههلمدا ناردی بۆ ههور
ههوریش دهستیکی به چاوی تهپری نامهکهدا هیناو
له گهل با دا
رهوه ئهسپیکى دلپری
به شمشیری برووسکهوه
نارد بۆ رووبار
کاتی گرمهی رهوه ئهسپى
توورپهی ههور
دلی تهنگی زهویی لهراند
بهستین رووخا
چۆم و کانی و تايگه ههستان

پهنجهکانیان،
له یهکتر ههلییکایهوه و
دلی زهوی

پېر بوو له گهرمایي رۆحي
سهوزي بهار.

داپيم بلين!
دهتوانن سنوور

بو خور و

هور و

با - و

بهاريش دانين؟!

###

بیرھوہری

من لہوہتا وہبیرم دی
زہوی لہ ژیر بالی شہودا
پشوو دہدا و
ناسمان کۆشی پر لہ ھوہری سہر براوہ

ئہری شہوبا ئاوارمکہ!
تۆ ئہستیرھیک ناناسی
ھہوالی مانگ و ھہتاوی لی بپرسم؟!

###

خهون

گول، بهرلهوهی لیو به لیوی
سروهوه نی و
ماچ گزنای سوور ههلبگیڤی،
خهونی په مپی به خور و به بهارهوه
دهینی.

من بهرلهوهی لیو به لیوی
شیرهوه نیم
ژان و شهوزنگ
پینووس و پهجهم رهش، رهش
ههلمگیڤن،
خهون به زام و ههنیسک و
ئهشک و خهوهوه دهینم
#

ٲهوين ١

شهو،
چهندهى هتاو خوٲش دهوى
هتاو،
سهه هينده شهوزنگ
چونكه نهو نهبى
هيوچ كهسى
له دهست نازارى تاريكى
نايهته دهنگ.

###

ٲهوين ٢

قهلمهكهه
بالاي كچيكي له عهتري
سهوزي شيعر ههلكيشاوه،
كوندهبووي ناز
قهت بالي به سهر بالايديا
نهكيشاوه!

شيعرم بۇ بەرۋەك و قزى
كچىك كىردۈتە گولالە
كە ئاوينەي چاومكانى
بە پىرشنگى ئەوينىكى
پاك و خودايى
زولالە.

دلم بۇ مەلى ئەوينى
كچىك كىردۈتە
ھىلانە
كە كانياوى سەوزى رۇحى
پىر لە ئەشق و
خۇشەويستى نىشتمانە.

###

ئۆوه

خههكانتان تهم و مژده!
سهر تهويلی دوندی شيعرم
جی ناهیلی،
تا نهو کاتهی ههناسهتان
دهبیته بای دار ئاوس و
له سهر لیوی
وشه و
چیا و
درهخت و

گول
زهردهخهنه دپشكوييني!

خمهكانتان كرپويهه!
به سهر سنگي دهشتي دلما
ورد ئهباري
تا ئهو روژهي
بزهكانتان
دهيسته شمشيري خور و
له كالاني ئاسوي ئهوين
ديته دهري،
سهرى رهشي ههوري خهم و
ناهوميدي دهپريني!

###

گلهی ۱

هتاو،
که به سهر داوینی شهوژنگا
چهپک، چهپک
فرمیسکه تیشکی زهره و سوور
دهبارینی،
شنه بسکی شانه دهکا و
گول،
عتر له سنگ و بهروی
دهپرژینی!!

کهچی ئەمن
ئەو ھەموو فرمیسکە شیعەرەم
لە ھەوری دلپەری چاوانم
داباراندا،
نە دلت بوو بە ئاوینەیی
گیانی ماندووی وشەکانم
نە نیگاشت
دەستی کردە گەردنی ژیلەمۆی چاوم؛
وھنەوشە جاری بسکیشت
تۆزی عەتری سەوزی ئەوینی
نەپرژاند
لە زامی زەردی ھەناسەیی
سەر براوم!!

###

گلهی ۲

پایزانه،
قەتار، قەتار گەلای زەرد و سوور دەبینن
لە گەل هەنگاوی باهۆزدا هەلپەیانە و
لە پاوانی قژی دا دەگیرسینەوه!
بەلام جارێک
لە سۆلایێ فرمیسکەکانم ناروانن
کە لە بالای کۆیستانی ئەوین هالاوە و
هەر گەردەلوولێ بە لایدا تێدەپەرێ
بسکی تۆزایی لە بەردا دەشواتەوه و
هەگبەیهک ئالتوونی گەلای
لە باووش دا بە جێ دێلێ!

###

تہمہگ

گریان،
باخی پہلکہ پرنگینہی خھیالم
جیناہیلئی،
چونکہ من له نیو ہناوی
گریانیکی کپ کراودا
گووراوم و

له سہر داوینی
باران و
شیعر و بہیان
له دایک بووم.

###

لاوکی بیزاری

بۆ ھاوپییم: مەھدی زریان

تینووم، تینوو
من لە گەرووی ئەنگوستەچاوی شەووە
هاتوومەوہ
چەمۆلەیی بیزاری مەنن بەروومەوہ!
تینووم، تینوو
من بە پەیزھی نازارا هاتوومە خواری
هاتوومەوہ
بارانی خۆشەویستیان
بە سەر شۆرەکاتی رۆحی بریندارمدا

بیاری!

هاتوموه

تاکوو له بهر تایگی چاوتان

گیانی ماندووم بشوموه،

له کانیاری روونی دلتان

جامی ئهوین بخوموه!

هاتوموه

ساتی له ژیر دهواری خونه کانتاندا

ئوقره بگرم،

رؤحم له رؤحتان گری دهم

گوی له کسپهی دلی ههلقرچاوتان

بگرم!

ئاخو دایکم،

دوای فرینی رهوه کوتری سپیی ماچ و

تیک هالانی په لکه پهنگینه نیگامان،

دملی:

- «گهر دملوولیکی چر

بهر گلینهی چاوهر وانیمی تهنیوه،

ههر چاویکم

تهرمی سهدان نیگای خنکاوای به بالای

برژولیدا ههلواسیوه؟!»

باوكم، وەكوو جارەن دەلن:
- «لە سەر سنگى ئاوينەى ژين
هەموو رۆژى
چەقۆيەكى چاۋ سوور سەرچۆپى بۇ پۆلى
زامى كۆلمە ئال دەگرى؟!»

ئەرى برا شاعىرەكم
ئىستەش دەلن:
- «قەلەمەكم
دار گىئاسىكى رەشپۇشى قز سووتاوە
چوار وەرزه بەرى فرمىسك و
خوین دەگرى؟!»

دایە!
ئىستەش
زايەلەى دەنگت لە ئەوكى
رەوھزى رۆح و بىرما دەزىنگىتەوہ:
- «رۆلە برۆ
ئەگەر لە ژىر لىزمەى بارانى ئاگردا،
لە ژىر تىن و تەوژمى رەب و خەنجىرى
تىشكى ھەتاوا ھەلقراچاى،
مەچۆ ژىر سىنەرى باخى»

دار گه‌لای خۆی برنیتتهوه،
گه‌ل‌اش دهستی په‌ریوی خۆی
هه‌لگرتبێ و

به‌هه‌واوه بخولیتتهوه،
چاوه‌روانی با گه‌پێک بێ
دوور بییات و
له‌باوهشی سه‌ری دایکی دوورخاتهوه!»

دهنگی باوكم
ئێستەش له‌نیو دهمارمه‌كانی له‌شم‌دا
له‌گه‌ل خوینم ده‌سته‌ملانه:

- «به‌رۆ، به‌رۆ!
به‌غهریبی سه‌ر بنیوه،
له‌نیو دلی ته‌نگی بێکه‌سی‌دا بژی
له‌ژێر چزووی
چاوی ساردی بێگانه‌دا
جینگل بده،

به‌لام
هه‌رگیز روو له‌شارێک مه‌که
مه‌یدان، شه‌قام سه‌ر بپه‌ری،
شه‌قام، کۆلان بخنکین،
کۆلان، مال زینده‌به‌گۆر کا و

مال، بهندیخانهی مرۆی بی،
مرۆییش، میشک و دلی خۆی
له نیو کاسهسهری خویدا هه لگولۆفی!»

هه موو شهوی

له ئاوینهی گریانی دهفته ره کهمدا
بلیسهی فرمیسهکی برا شاعیره کهم
دهستی تهزیو و له گو چووی چاوم
گهرم دهکاتهوه:

- «قهت روو له ولاتیک مهکه

قهلهم، نووکی خۆی بشکینن،

شاعیر، شیعری خۆی سهه بیڕی،

شیعریش، وشهی بخنکینن!

نان، له گهنم بتۆریت و

ئاو، له کانی

ههتاو، له ئاسمان بیزار بی و

ئاسمان، له ئهستیرهکانی!»

###

کٲٲهر کٲ

ٲٲوار ٲٲه
ٲشکٲٲ ههتاو
له باوهشٲ کوانووی ساردی ئاسٲٲدایه.
رٲٲوارٲکم رٲگام ههوراز و ههلهته و
هٲزی هیوا
بٲته شابالی ههنگاوم.
ههورازی رژد و بهردهلان

سەرى كرنۆش بۇ ھەنگاوم دادەنۆينن.
 ئەمشەو لە گەل ھەتاودا كئىھەركىمانە
 ئەمن بەم ديوى چيادا ھەلدەگەپريم،
 ئەو بەو ديوا.
 ھەنگاو دەنييم...
 تازە من و گەرانەوہ:
 خوین و زامین
 تازە من و گەرانەوہ:
 رۆج و تەرمين
 سەردەكەوم
 بەر لە ھەتاو
 خۆم دەگەيەنمە سەر دوند و دەبمە بەرپوو
 لاقم لە سەر سنگى چيا دەچەقەينم،
 رەگم لە جەرگ و ھەناوى
 دەھالينم
 كە ھەتاويش ھاتە سەرى
 وەكوو تاجە گولینەيەك
 لە سەر لووتكەي چيای دەكەم!
 ئەمسا نووكى
 رەشى پینووسى خەيالم
 لە چاوى خۆر وەردەدەم و
 بە سەر ديپرى

سەوزى پەرەي
رۆحى تىنوومى دا دىنم،
ئىتر بە جىي شىعەرى رەشىپۇش
شىعەرى گەش و
تارا زىرپىن دەخولقېنم.

###

پایز

بووکی شوخ و شهنگی پایز
بهرگی زیرینی پوشیوه و
بو باوهشی ساردی زاوای زستان دهچی.
هاژهی زیریان:
ناهنگی ئەم پیوهنده تالهی سروشته.
دارهکانیش:
وهکوو دایکیکی دل خهمین
به رهنگی زهره و ناخی پر له دهره و داخ
زیروهشانی ئەم بووکه بی نازه دهکهن.
###

شهو

شهو، شهويكي مات و سرپ
قژى رهشى هالاندووه
له بهژنى شاخ و داخى چرپ
ئەوا ترۆپكى دەم ئاسۆ
به ژانى مانگه شهووه

جینگل ئادا و
له سەر تەویلی لیلی شەو
بە ریزە نیرگس دەروین
هەموو بە زەردەخەندەوێ سەما دەکەن
تا لە هەناوی کەلەوێ
هەیی سەری وەدەر دەنی

شەوێ شەویکی گرز و مۆن
خەیاڵ و هەستی هەلوەدام
کۆچەری شوین خەیاڵی تۆن!
ئەوا قەلەم بە یادی تۆ
بە ژانی هۆنراوێهێکۆ

جینگل ئادا و

له سەر دلی سپی پەراو
چەپک، چەپک و شەهێ ئەوین
وێک گولەباخ دەپشکوین
هەموو بە چاوی سوورەوێ
شیوەن ئەکەن
تا لە دلی خەیاڵەوێ
کانیی شیعەر هەلدەقوێ!

###

تەنيايى

كە شەو جيوەى روخسارى خۆى
لە شووشەى پەنجەرەى ژوورم ھەلدەساوى،
پر دېئى سنگى پەنجەرەم
لە بۆنى سەوزى ئاوينە و
تەنيايىم لە نيو دليدا بزر دېئى.

لەم شەووە
پەنجەرەمكەم دەكەمەو،
با گەلای ويلى تەنيايى
لە گەل سروەى ھەناسەى شەو بيتە ژوورى و
بۆنى شيعرم بۆ بەئىنى.
###

بەلگە

مەرگ و ژيان
دوو دلدارن
تا پيوماندى ئەوان نەبى
ھەرگىز
ھەرگىز
ئەوين و خوشەويستى
لە داىك نابن.

###

بانگهواز

بۇ غەزەلنىكى بىز بوم

ئەرى ھاۋرى!

تۆ كۆتۈرى ھەنىسكە سەر بىراۋەكانمت نەدىۋە؟

بە گويسۋانەى سۈۋتاۋى غەزەلنىكەۋە

نىشتىنەۋە،

بە سۆزىكى خەمىن و غەرىبانەۋە

بگمىنن؟!

ئەى پەپۈۋەلى ھەناسە بال سۈۋتاۋەكانمت نەدىۋە،

بە سەر ھەۋت دىۋپە فرمىسكى ۋەرىۋ دا

بخولىنەۋە،

باپۈۋەسكەى زىرىنى باليان

بە سەر ئاۋىنەى بى غەۋرى گۆنایاندا

بىپرژىنن؟!

###

نیو نیگا

ئهی شاکچی نازمینینی
شاری حز و خهونهکانم!
که پهنجهی گهرمی نیو نیگات
پهردهی پرتووکاوی له سهر
گلینهی پهنجهرهی دلم ههلدایهوه،
به تیشکی زهردهخهنهیهک
زوقم و شهختهی خههکانم
توایهوه!

###

ھاوار

كە دادمخوريپ
دلى ئەويندار
مۆچپرک و تەزوو
جۆگەي دەمارى
دەكەن بەرووبار.

كە لىئوى ئاسۆ
بزه تىدەزى،
زەوى پر دەيى لە بۆنى رۆژ و
پەپولەي گزنگ

كەزىمى قوۋلى شاعىر چل دەدا
لە گىرفانى خۆر
پىنوس دەردىنن
پىنج چەپكە پىشنگ

جەستەى پىنوسىش
كە جىنگل دەدا
پۆل، پۆل ھەلدەفەرن
وشەى برىندار،
دەچنە ئاسمانى گەرووى شىعەرھوۋە و
دەبن بە ھاوار.

###

خەم

لە ژيەر قژى تەپرى بارانەشەويکا
سەرم نا بە دلى پرى ھەوريکەو،
بزهى ھاتى!
برووسکەيەک،
لە کەليني ليوپەو شۆرابەي بەست و
کەوتە سەر ئاوينەي نيگام
پەنجەم ھالاند لە پەنجەي زەردى برووسکە و

وسه ركهوتم
چوومه نيو دلى ههور و
ئاسمانهوه،
رؤحى سهوزى شيعريكى چاو فرميسكاوى
بالاي له رؤحم هالاند و
ههناسهى گهرمى ئاويتهى ههناسهم كرد

لهو شهوهوه
ئهم خهمه رهشپوشهى ناخم
ههتا دئ ههر بالا دهكا
بوئه له نيو دلى هيچ فرميسكيكا
جئى نايتهوه!

###

شەونم

تۆكە دەرکەوتى مەپرسە چىيى بە سەردى گيان و دل
حالىتى شەونم تەماشاكە بە ومختى رۆژھەلات
«مەھوى»

لە گەل نازار و جىنگل و گەرمەژانى
شەونمگ ھاتە دىئاو،
لە ترووكەي پىلووى سېرى چىرکەيەكدا
فېرى بە سەر گرەمشقانى برژۆلى ئەستىردا.
لە پووكانەھوى روومەتى تريفدا،
لە كەوانى راخوشىنى نىزمەككدا نەگىرساوه.
فېرى... فېرى
لە نىو دارستانى قژى كازيوەدا
نىشتەوہ بە سەر تەويلى لاپەرى سەوزى گەلاو،

له سووچى پەردەى ئاسۆوه
كه خۆر چاويكى لىن قرتاند
زوو راچەنى و
خۆى گریدا به شابالى نەرمى با - وه.

###

خەو

كە تەنپايى

دامدەپۆشى

ئىلھامى سەوزى غەزەلىك

ۋەكۈۋ خەو دالم دادەگرى و

لە سەر سىنەي نەرمى يادت

خەوى شىرىن دەمباتەۋە،

بۆيە كاتى رادەچەنم

زايەلەي زولالى شىعر

لە شمشالى گەروۋما دەنگ دەداتەۋە.

###

سەفەر

بۇ يادى سەوزى مارق ناغايى

تۆف و بەندە
بۇ كۆي دەپۆي؟!
لە سەر ريتا ھەر شەختەيە و
لە سەر پشكۆي ئەسرین خۆي
ھەلدەقچىنى
دوو پشكى رى
چزوى تەزوو لە پشتى خۆي
دەچەقنى!

خمخۆركى بزۆزى زهمان،
ساته كولمه نارنجى و ليو به بزهمكان
ههلدلووشى
«سروه» قزى سهوز و تهپى خۆى دهپنى!
رهوه، رهوه ئاسكى وشه
چهواشه بوون
پۆل، پۆل كۆترى سركى شيعر
باليان له خوينى خويانا
دهشۆنهوه!

تۆف و بهنده
بۆ كۆى دهپۆى؟!
برژۆلى - با- كهپسيهسى
لئ نيشتوووه!
چاوى ههتاو سۆمايى تيدا نهماوه!
له شهوهزهنكى به سامى
مالئاوايى و كۆچ و ژانا

- له دوورى پرشنگى نيگات -
گهلاى شيعر،
هموو سهريان لئ شيواوه!
بگهپۆوه!

پەنجەت بۆ كەزىيە «شۆرەبى»
بىكە شانە و
«بىبە چاوى گەلا»ى سەرگەردانى شىعەر!
بىگەرپۆه!
«كولى گرىانە خەستەكەت ھەلبىرپۆزە
گىشت دىلپىن،
رۇحمان پىر كە لە زايەلەي ئاوازي شىن
گىشت بىسەرىن،
تابلۆي زىندووي شىعەرەكانت
بە گلئىنە و دلەكانمانا ھەلواسە
گىشت خوئىنەرىن!»

###

ههوال

بۇ يادى ئازىزى مامۇستا حەقىقى

دەمەو بەيان
بەر لەھەي داىكى خۆرەتاو
زەوينى شەختە لى دراو
لە باوەشى بەتینی دا بلاوینى،
بەر لەھەي چاوانى كزى ئەستیرە خەو زپراومكان
لە نىو بېشكەي رووناكى تېشكا بنوینى،
رەشمارى ھەوالىكى تال
ھالا لە دارى ھەستم و
دەمى نایە نىو ھیلانەي مېشكەمەو!
ژارى ئازار
بە نىو جۆگەي دەمارمدا وەرئى كەوتن

پینووسه خەمبارەكەشم
كەوتە ئەستیركى بیینی ئەشكەمەوه!

دوای كۆچی تۆ لەم شارەدا
بە سەر لقی لیویكەوه گولی بزە ناشینتەوه!
لە باخی هیچ چاویكەوه
پەپوولەى گەشى نیگایەك نافریت و
بال لە بالی پەپوولەى نیگایەكى تر
هەلناساوی!

لە دارستانی كری دلەكانماندا
هەرگەلایە و بە سەر جۆلانەى تەزیو و
سپى لقەوه وەنەوزى زەرد دەدات و
مۆتە خەونى شەختە هەلى دەچۆقینى!
هەرشابالى بالندەیه و
گێژەلووكە لە كۆشى تۆزاوى پىدا
دەپپىچیتەوه.

هەر زەرنەقووتەى وشەیه و
سووجە ماری برسى زەمان بە زیندووویى
قووتیان دەدا.

لە گۆرەپانى خەمال و ئەشوق و دانا
هەر شیعەرە و لە بەر شە بەقى چاوى زێر
شەوارە بووه

ھەرپەنجىيە و
لە گەردنى قەلەمدا ويشك ھەلتووھ.
خۆرى ئەوين:
بە ژەنگى زنجير و قوفل
پەنجەرەى دلى خنكاوھ.
بووكى خەيال:
بە برووسكى چاوانى خۆى
ئاگرى لە خۆى بەرداوھ.
دواى تۆ شادى
- بە ميوانيش -

رووى لەم شارە نەکردووھ!
ھيوا،
لە خمخۆركى رەشى ناھومىدىدا
مردووھ!
لە گولجاپى بىر و خەيالى منيشدا
- دواى كۆچى تۆ! -
شيعرى شادى
مەلىكى پەرھوازىيە و
روو لە سەر چلى زمانم
ناكاتوھ،
نامۆيى لە گەرووم دەكا و

تاوی له سەر لق و پۆپی
لێرھواری تینووی تاسەم
ئۆقرە ناگری!

چونکە شیعرم
ئەوینداری نیگای تۆیە،
فریشتەییەکی رەشپۆشەو
دوای کۆچی تۆ!
دەس لە ملی ھەناسەیی کەسی تر
ناکا!

گەرچی لە چاوانم ونی!
بەلام یادت
پەرەستلکەیی ھەناسەییە و
دلمی کردۆتە ھێلانە،
گەرۆوی سەوزی
مەلی شیعریشم لە دووریت
کەیلی نالین و گریانە!

###

قەتار

بۇ ھەناسە بە سۆزەكانى
مخەممەد ماملۇن

ھەنيسكىكى ديكەشىدا

- زھمان -

جەرگى بە كوچكەومئرا

- قەتار -

موچرېكىك بە دلیدا هات

- وەرز -

لە نيو دووكلەل و بۇ كوپووزى

بسكى ئالۆزى وشەدا شەوارە بوو

- شيعر -

که بارگهی ههناسهکانت!
به رهو ههوارى بیدهنگى مائاوايى
پنچایهوه،
گویت له قیزهئى سهبرپاوى شيعر نهبوو
ئهوکی نۆتى دهلهزاند و
بالای رهشپۆشى گۆرانى
له نيو چره تۆزى شين و سهردوولکهدا
چهمايهوه؟!
ئهوکاتهئى نهگزى سيسى دوايين سهرنجت
به جئ هيشت،
پيه تهويلى شۆرهبى يهکهئى چوارچراوه
ئاخۆ بالى چهن قهتارى پهپولهئيت
ههلوهرين و
رژانه نيو قورگى سرى رهشهباووه!؟

ئهو چريکه ئاگرينهئى
له نيو گوپچکهئى شهوهزنگا
چهقههئى دا و
له گهل سريوهئى ئهستيره دهستهملان بوو،
به شوين خهونى ههلوهرىوى مانگهشهودا

دەخولیتتەو،

یان لایەلایە بۆ رۆحی بێ ئارامی «هێمن» دەکا؟

لە ژیر میچی ئەم شەوێ قورماوی یەدا

ئەو شانی بروسکەیه

قژی هەور دادەهینن،

یاخۆ زایەلە قەتارە

شەنی بالی بە دەماری ئاسمانی زاماردا دینن؟

۹

کە دلتەنگی چەپکە پڕشنگی خەیاڵم بۆژۆ دەکا و

پشووی گەرمی بەرخی بزەم لێ دەتۆری،

رۆحم بە تالی بروسکەیی چریکەتەو دەبەستم

بە ئاسۆگی سامالی تەزووی شیرینا تیدەپەرم

دەم دەنیمە کانیاوی زولالی خۆر و

جۆگەیی سەوزی گەشانەو و ئۆقرە گرتن

بەرەو ناخم هەلدەبەستم.

من چیرۆکی ئاشق بوون و

پشکووتنی چریکەتم لە سەر لاپەڕەیی روومەتی

گۆرانێ یەک خویندۆتەو:

«شەویک شیرین

له كۆپى رەشبهلهكى ئەستىرەكاندا
 دوو دەسزۆكە سەمەي دەكرد
 سەمە، سەمە
 بېدەنگ، بېدەنگ
 شىرىن، سەمە
 ئاسمان و ئەستىرە، سەمە
 سەمە، سەمە
 بېدەنگ، بېدەنگ
 ماندوو، ماندوو
 شەونم له كۆلمەيان تەكا.
 رىژنە شەونم
 گۆرە بزر بوومەكەي وەفایى خووساند.
 دلوپەيەك له روومەتىدا و راجەنى
 كاتى سەرى ماندووى غەربىيى ھەلبېرى،
 چاوى كەوت بە رەشبهلهكى ئەستىران
 شىرىنى دى له سەر چۆپى
 خەرىكى دەسره بادانە
 ماندوو، ماندوو ھەلدەپەرى و
 شەونمى سەر كۆلمەكانى بوونە خوناوكەي بارانە.
 سەوزە شىعەرىكى ھەناسەي
 ھەلفراند و
 له سەر بسكى تەرى شىرىن گىرسايەو،

چرپیهکی به گویدی دا کرد
په‌ری کولمهی
وهک میلاقه گه‌شایه‌وه.»
شیرین به کزیهی برووسکهی هلیکیشای!
له پیالهی زیوینی مانگدا
شهونمی رومه‌تی خوی و
شهرابی هیشووی ئه‌ستیره‌ی دایه‌ ده‌ست!
له‌و کاته‌وه
بوویه‌ س‌ریوه‌ی ئه‌ستیره‌ و
تیشکی خور و تریفه‌ی مانگ !
بوویه‌ گزنگی به‌یان و
چاوی زه‌ریا و رۆحی باران!
بوویه‌ هه‌ناسه‌ی گولاله‌ و
ورده‌ شه‌پۆلی کانیاو و
شنه‌ی شابه‌سکی دارستان!
بوویه‌ ج‌ریوه‌ی باخان و
هاژه‌ی چۆم و قاسپه‌ی کویستان !
بوویه‌ ته‌زووی شیرینی ده‌ماری زه‌وی،
له‌ به‌ر ئاوینه‌ی هه‌تاوی شیعرا،
گرتت
بالات به‌ بالای کوردستان!
#

وینە

بۆ یادی جەعفەری قازی و ماریف ناغایی

لە سەر گلێنەیی تەماوی تابلۆیەکا
وینەیی هەتاو و نانیکم پیکهوه دی
باوھشیان دھکرد بە یەکدا و
لێویان دھبوو بە کانیاوی پڕشنگ و ژین.

بە سەر روخساری ئالۆزی شیعریکھوھ
فرمیسکیک و بزھیکم پیکهوه دی
دھمیان لە دھمی یەک دھنا و
چاویان دھبوو بە رووباری خەم و ئەوین

بە دھم ئاسۆی خەم لێ نیشتووی گریانھوھ
دوو پھپھولەیی ئەوینداری

بۆنى سەوزى رەنگ و بلىسى شىعرم دى
باليان له بالى يەك دەدا و
دليان دەبوو بە بارانى داخ و ئەسرین.

لەو رۆژەوہ

لە نىو رۆحى بى ئارامى ساتەکانا

بە سەر تەوتىلى پەمەيى بەيانەوہ

پەرەمووچەيەكى سەوز و

پینووسىكى سوور دەبينم

سنگى رەشى ريگا دەبېرن

ھەر دەرپۆن و ھەر دەرپۆن و

گول و

ھەتاو و

ئاوينە و

شىعر لە جى پىيان دەروى.

###

«بۇ داىكىم و

لىزىگە ھۆنراۋەنى فرمىسىگە كانى»